

rozepřích jsou rozhodny údaje žalobcovy, platí podle § 13 zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 92 sb. z. a n. také pro řízení před labskými plavebními soudy. Věcná příslušnost podle § 2 písm. b) cit. zák. a čl. 1 čís. 2 písm. b) dodatečné úmluvy čís. 37/1924 sb. z. a n. k Labské plavební aktě čís. 222/1923 sb. z. a n. není vyloučena tím, že zachránění nebo pomoc při ztroskotání staly se na žádost ohroženého, spíše bude to případ pravidelný, zejména když podle § 44 policejního řádu pro lodní a vorovou plavbu na Labi ze dne 3. března 1924, čís. 39 ř. z. jsou plavci plavidel na blízku jsoucích povinni, by při nehodách poskytl rychlou pomoc. Spornou jest výše odměny, jejíž nepřiměřenost žalovaná namítala (č. 1, 5 p. v.). Vzájemný nárok na náhradu škody, uplatněný započtením nemá na věcnou příslušnost pro žalobní nárok vlivu.

Čís. 7756.

Ten, kdo byl převzat v léčení a ošetřování všeobecné nemocnice v Praze a byl předán na kliniku, ač nedal k tomu souhlas, zůstal i nadále v ošetřování a léčení nemocničním.

(Rozh. ze dne 4. února 1928, Rv I 481/27.)

Co do předchozího děje, poukazuje se na čís. sb. 4826. *Procesní soud* první stolice uznal po té žalobní nárok důvodem po právu. *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil. *Důvody*: Nesprávným jest prý, že žalovaný fond jest útvarem práva soukromého, ani jeho historický vývoj i způsob, jak jest finančně zabezpečen, účel jeho — nemocnice nesleduje účely výdělečné, nýbrž sociální, humanitní, tedy veřejné — a posléze okolnost, že je spravován státem, že léčebné poplatky mají povahu veřejného poplatku, jsou dokladem toho, že jde o útvar práva veřejného, že poměr ošetřovaného k nemocnici je poměrem veřejnoprávním, jak uvedeno v jud. čís. 197. Proto trvá odvolatel na námitce, že spor nepatří na pořad práva. Nesprávné hodnocení výsledků dokazování spatřuje odvolatel ve zjištění soudu první stolice, že prý byla uzavřena mezi stranami soukromoprávní smlouva o léčení, ač nezjištěno, kdo ji uzavřel za žalobce, jenž dodán do nemocnice ve stavu nepřičetném, kdo za žalovaný fond a jakého obsahu byla ona smlouva, zejména jaký protiúkon měl žalobce, když měla zaň hraditi okresní nemocenská pokladna ošetřovné do 28 dnů. Tím však provádí se důvod nesprávného právního posouzení, neboť výrok o tom, zda jest žalovaný fond útvarem práva soukromého či veřejného a zda byla uzavřena mezi ním a žalobcem soukromoprávní smlouva o léčení čili nic, jsou právními úsudky, jež lze učiniti jednak na základě zákonných ustanovení, jednak ze zjištěných skutkových okolností. Podle názoru odvolatele není prý tu smlouvy o dílo, neboť nebyla ujednána odměna, která ani nesměla a nemohla býti ujednána vzhledem k tomu, že nejde o soukromé sanatorium, nýbrž o nemocnici veřejnou, každému přístupnou, sloužící veřejné zdravotnické péči. Žalobce prý neprohlásil a ani ne-

mohl tak učiniti vzhledem k svému tělesnému stavu, že chce býti léčen na oddělení nemocničním a nikoli na klinice a tudíž nepřičilo se jeho vůli, byl-li přijat na kliniku a tam léčen, správa nemocnice neměla důvodu k tomu nesvoliti, a, mohlo-li by se mluvíti o smlouvě o léčení, byl by tu prý smluvní stranou stát, nikoli žalovaný fond. Soud odvolací neshledal odvolání opodstatněným. Nesprávným jest mínění žalovaného fondu, že není ke sporu pasivně legitimován, že by mohl býti žalován stát, ježto kliniky patří do správy státu a vedou se na jeho účet. Kliniky nejsou součástí nemocnice, nýbrž částí universit jako státních učebních ústavů a podle bodu 5 instr. o poměru nemocnice ke klinikám lze přijímati na kliniky jen ty nemocné, kteří proti tomu nečiní námitek; není ošetřovanému lhůstojno, bude-li ho použito pro účely vyučovací, zejména k demonstrování. Zjištěno bylo, že Dr. Zdeněk K. odkázal žalobce jako lékař okresní nemocenské pokladny k ošetřování do všeobecné nemocnice (tedy nikoli na kliniku) a že žalobce byl do jejího ošetřování přijat; žalovaný fond sám doznává, že v době přijetí byl žalobce ve stavu nepřičetném, takže nemohl prohlásiti, chce-li býti léčen na oddělení nemocničním či klinickém. Že projevil souhlas s léčením klinickým ať výslovně nebo mlčky (§ 862 obč. zák.), žalovaný fond netvrdil a žalobce uvedl, že mu vůbec nebylo známo, že je léčen na klinice, což žalovaný fond nepopíral. Proto právem uznal soud první stolice, že žalobce byl převzat do léčení nemocničního, nikoli klinického, to tím spíše, že se jednalo o léčení na účet okresní nemocenské pokladny, která je podle § 8 zák. čís. 32/1888 oprávněna poskytnouti svým nemocným členům léčení v nemocnici. Soud první stolice právem spatřuje v přijetí do léčení veřejné nemocnice soukromoprávní smlouvu a to smlouvu o poskytování pobytu s celým zaopatřením, ošetřením lékařským, léky a ošetřováním za úředně stanovený poplatek. Smlouva se uzavírá tím, že se nemocný hlásí o přijetí ať sám, ať někdo jiný za něho, a že jest přijat; úmluvy o úplatě vzhledem k stanoveným taxám ošetřovacím, veřejně vyhlašovaným netřeba. Není zákonného ustanovení, že by se poměr ten měl posuzovati podle práva veřejného, naopak z jeho povahy lze usuzovati na jeho soukromoprávní povahu. Lzeť se léčiti soukromě, doma, v ústavech soukromých, není nucen k léčení nemocničnímu, výmouc z ohledů veřejných při chorobách nakažlivých, ošetřovaný může, chce-li sám platiti, voliti si třídu, na níž chce býti ošetřován, a může z léčení vystoupiti, kdy chce. Není znakem poměru veřejnoprávního, že se stanoví úplata za ošetřování úřadem, že je vyloučena o ní svobodná úmluva, vždyť úřady stanoví taxy pro určité úkony a věci i v jiných oborech (lékárnické taxy dvojího druhu, ceny za potraviny za války a po válce a pod.). Taxy nemocniční nemají povahu veřejných poplatků. Nerozhoduje, že někteří ošetřovanci sami neplatí (na př. členové nemocenských pokladen, léčebného fondu veřejných zaměstnanců), nebo že za chudé hradí ošetřovné někdo jiný (obec, zemský fond), vždyť i na nich může býti vymáháno v určitých případech dodatečně. Z povahy nemocnic, že slouží veřejnému zdravotnictví a plní tak úkoly veřejné správy, se vysvětluje zákonný zásah správních úřadů do jich

správy a hospodaření a dozor nad nimi, jakož i jich pomoc při vymáhání ošetrovného (Bohuslav čís. 3819 spr. jud.čís. 197). Ze soukromoprávní povahy smlouvy o léčení právem dovodil soud první stolice, použito-li k splnění smluvní povinnosti osoby jiné, kliniky, kam byl žalobce předán k léčení, a utrpěl-li tam opomenutím lékařského dozoru poškození na těle a tím mu vznikla i újma na příjmech, že ručí žalovaný fond za škodu z toho mu vzniklou. Soud odvolací neshledal přímého zavinění na straně žalovaného fondu, třeba že to byl jeho lékař, jenž měl dohlížeti na spoutaného žalobce, neboť neměl konati službu tu jako lékař nemocniční, nýbrž jako zástupce lékaře klinického; žalovaný fond však ručí podle § 1313 písm. a) obč. zák., jak uvedl soud první stolice. Zjištěno-li, že tu byla soukromoprávní smlouva o léčení, je lhostejným, zda je žalovaný fond útvarem práva soukromého či veřejného. Žalovaný nesprávně uvádí, že soud první stolice tvrdí v rozsudku, že vůle stran měřila k léčení na oddělení nemocničním a vyloučila léčení klinické, neboť toho v rozsudku tom nelze nalézti; soud ten zjišťuje, že žalobce byl přijat do ošetřování všeobecné nemocnice v Praze její příjímací kanceláří, tím že došlo k smlouvě o ošetřování a že umístění jeho v klinických pokojích č. 103 stalo se bez vyžádání jeho souhlasu, bez jeho vlivu a vědomí.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující jedině důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., zabývá se jen právními otázkami: 1. zda jde o léčení, které dlužno pokládati za léčení ve všeobecné nemocnici v Praze (v ústavu fondovním) či za léčení na universitní klinice (státním ústavu), by mohlo býti posouzeno pasivní oprávnění žalované strany; 2. zda jest mezi žalovaným fondem a žalobcem právní poměr práva soukromého či veřejného, by bylo lze posouditi spolehlivě námitku nepřipustnosti pořadu práva. K č. 1. Nejvyšší soud vyličil již ve svém zrušovacím usnesení ze dne 19. března 1925, čís. R I 123/25 (čís. sb. 4826) právní podstatu žalovaného fondu jako samostatné právní osobnosti a poukázal na to, že předem jest se obíratí otázkou pasivní legitimace v tom směru, zda žalovaný fond svým ústavem, všeobecnou nemocnicí v Praze, či zda československý stát pražskou klinikou pro interní nemoce, tedy svým (státním) ústavem převzal v roce 1924 žalobcovo ošetření a léčení. V tomto směru soudové nižších stolic správně dovodili, že žalobce, který byl příjímací kanceláří všeobecné nemocnice v Praze jako osoba nemocničního léčení a ošetřování potřebná, převzat v léčení a ošetřování, nedal souhlasu k tomu, by byl ošetřován a léčen na klinice prof. Dr. Sch-a, a že přes to byl předán na tuto kliniku, ač podle instrukce upravující poměr klinik k všeobecné nemocnici v Praze jest souhlas nemocného podmínkou odkázání do klinického ošetřování a léčení. Třebas byl žalobce z příjímací kanceláře nemocnice uložen přímo v pokojích čís. 103, patřících ke klinice, a pak tam léčen a ošetřován, zůstal, nedav souhlasu k tomuto

opatření, po právu i na dále v ošetřování a léčení nemocničním. V tomto směru stačí dovolatele odkázat na správné důvody napadených rozsudků; zejména v rozsudku druhé stolice jest správně poukázáno na to, že není ošetřovanému lhostejno, bude-li ho použito pro účely vyučovací a k demonstrování. Dovolatel míní, že stačí, když nemocný nečiní námitek. Ale s názorem tím nelze při nejmenším souhlasiti v případě, o nějž tu jde, když pacientu onemocnělému zápalem plic a ve vysoké horečce jsoucímu, se ani nevysvětlí, kam má býti přidělen, nýbrž když prostě přenesen jest z přijímací kanceláře na klinické oddělení. Není tedy námitka nedostatku pasivní legitimace odůvodněna a netřeba se obíratí významem okolnosti, že přijímací kancelář jest společnou pro nemocniční oddělení i pro kliniky a že lékaři nemocniční proti předpisům zmíněné instrukce konají službu také v klinických odděleních a že naopak zase kliničtí lékaři konají službu v nemocničních odděleních. K čís. 2. Otázka nepřípustnosti pořadu práva jest vyřízena usnesením pojatým do rozsudku soudu první stolice ze dne 9. října 1924. Usnesení to vešlo v moc práva, neboť nebylo napadeno žalovanou stranou, jedině rozsudek téhož data byl zrušen na její odvolání. Spor musí tudíž býti vyřízen soudy, a nelze vůbec přihlídnouti k odbyté již námitce nepřípustnosti pořadu práva. Po této stránce je věc vyřízena konečným způsobem. Nejvyšší soud zabýval se sice ve svém rozhodnutí ze dne 19. března 1925, č. j. R I 123/25, čís. sb. 4826, otázkou, zda mohlo jíti po případě o veřejnoprávní poměr, nikoli však co do námitky nepřípustnosti pořadu práva, jež byla tehdy již právoplatně zamítnuta, nýbrž šlo mu o to, podle kterých norem má býti věc soudy řešena, zda podle norem práva veřejného či soukromého. Jiný význam nemohlo míti ono rozeznávání, ježto věc nemohla býti odmítnuta. Odvolací soud posoudil věc podle norem práva soukromého, dovolatelka napadá tento názor jen s hlediska vyřízení již námitky, nikoli však z důvodu, že mělo býti použito norem veřejnoprávních. Dovolání uplatňuje tudíž jedině zamítnutou právoplatně námitku nepřípustnosti pořadu práva, jinak však rozsudek nenapadá co do použití hmotného práva. Nemá proto ani odvolací soud příčiny, by se zabýval věcí po jiné stránce, než kterou uplatnila dovolatelka, t. j. námitkou nepřípustnosti pořadu práva, a po této stránce odkazuje dovolatelku na právoplatné rozhodnutí závazné i pro něho.

Čís. 7757.

Důvody nabytí služebnosti jsou uvedeny v §§ 480 a 481 obč. zák. výčetmo a nelze je rozšiřovati na případ, kde původní společný vlastník pozemků uvedl je ve stav služebnosti a napotom je prodal různým osobám.

Ustanovení kupní smlouvy, že nemovitost byla koupena s právy a povinnostmi, jak ji dosavadní majitelé drželi a užívali a držeti a užívatí byli oprávněni, týká se pouze práv a povinností, o nichž smluvníci věděli.

(Rozh. ze dne 4. února 1928, Rv I 601/27.)